

Voortgangscommissie Groeiakkoord
T.a.v. de Voorzitter, de heer A.G. Romero

Betreft: Reactie op Voortgangsrapportage 1, definitief

Den Haag, 24 januari 2020

Geachte heer Romero,

Dank voor uw voortgangsrapportage van 13 december 2019 en voor de intensieve en waardevolle gesprekken die hieraan zijn voorafgegaan. De inzet door de leden van de Commissie, alsmede die van de secretarissen wordt door ons zeer gewaardeerd.

In uw inleiding schrijft u dat u met het oog op de algemene voortgang en het vervolg van het werk van de voortgangscommissie, een gezamenlijke schriftelijke reactie op prijs stelt te ontvangen van de bewindspersonen van Curaçao en Nederland. Wij geven hier graag gehoor aan.

Uitvoeringsagenda

De Groeistrategie, recent aangevuld met de sociale pijler voor het bewaken van de sociale samenhang is voor Curaçao richtinggevend om economisch en sociaal sterker uit de crisis te komen. Met het Groeiakkoord ondersteunt Nederland het land Curaçao hierbij.

De uitvoering van de Groeistrategie, en in het verlengde daarvan het Groeiakkoord, moet Curaçao op een hoger economisch groeipad brengen. Dit vergt structuurversterkende maatregelen, macro-economische hervormingen en investeringen in strategische infrastructuur voor een beter ondernemings- en investeringsklimaat, naast vertrouwenwekkende overheidsfinanciën en een slagvaardigere en betrouwbare overheid. Dit vraagt om een meerjarige, programmatische aanpak met een goede prioritering, aandacht voor de uitvoering en versterking van het ambtelijk apparaat. Zie ook de recente rapportage van het IMF in het kader van de reguliere artikel 4 consultaties.

De afgelopen maanden is veel bestuurlijke aandacht van de regering van Curaçao noodgedwongen uitgegaan naar een oplossing voor de raffinaderij en naar de problemen in de financiële sector. Zowel de toekomst van de raffinaderij als herstel van stabiliteit van de financiële sector zullen de komende tijd de nodige aandacht blijven vergen. De samenhang tussen deze ontwikkelingen en Groeistrategie en het Groeiakkoord zullen goed moeten worden gezien. Dit laat onverlet dat dit jaar de eerste tastbare resultaten van het Groeiakkoord zichtbaar moeten worden; in de huidige negatieve economische prognoses wordt niet berust.

Voor duurzame economische groei is een samenhangende programmatische, meerjarige aanpak nodig, met een goede prioritering en aandacht voor de uitvoering. De meerjarige aanpak zal ook verantwoord macro-economisch moeten worden ingepast.

De Uitvoeringsagenda van de Groeistrategie en het Groeiakkoord is voor de realisatie van de beoogde doelen een belangrijk instrument; een goede routekaart zet de koers uit en biedt handvaten om op de uitvoering te sturen. Voor de uitvoering is verder van belang dat er dedicated uitvoeringsteams worden ingesteld met de direct betrokken ministeries en er een verantwoordelijke trekker wordt aangewezen.

De thans voorliggende Uitvoeringsagenda bevat een eerste aanzet die houvast geeft, maar heeft een verdere uitwerking, zodat helder wordt welke resultaten in welke samenhangen en volgorde bereikt moeten worden, hoe beleidsvoornemens naar de uitvoeringspraktijk vertaald gaan worden, welke stappen en voorzieningen daarvoor nodig zijn, welke realistische planning hieraan gehangen kan worden, wie hiervoor verantwoordelijk is en hoe hierop gestuurd gaat worden. De komende weken zal gezamenlijk een verdere uitdieping worden aangebracht, waarbij de instelling van uitvoeringsteams gelijk wordt meegenomen. Curaçao streeft er met Nederland naar om deze Uitvoeringsagenda voor het eind van het eerste kwartaal gereed te hebben, waarbij Nederland maximaal zal ondersteunen door het leveren van kennis en kunde. Wij stellen het op prijs dat de Voortgangscommissie ons hierbij tot steun wil zijn met adviezen. Gelijk op met deze nadere uitwerking en opstelling van de Uitvoeringsagenda zullen waar wenselijk en nodig aanvullingen op het Groeiakkoord worden aangebracht (Addendum).

Met het duidelijker beleggen van verantwoordelijkheden voor de uitvoering en een strakke routekaart die de koers uitzet kan de PMO zijn coördinerende, verbindende, ondersteunende en faciliterende rol beter vervullen en zo de samenhang en voortgang bewaken. De Raad van Ministers is nauw betrokken en bespreekt tweewekelijks de stand van zaken aan de hand van een rapportage van de PMO om waar nodig bij te sturen.

Investeringsagenda

Voor duurzaam economisch herstel zijn naast structurele hervormingen ook investeringen nodig; de Strategische Investeringsagenda waarvoor gebruik wordt gemaakt van extra leenruimte van ANG 180 mln. conform het Groeiakkoord kent een (meerjarige) programmatische aanpak die consistent is met de in de Groeistrategie voorziene structurele hervormingen. In lijn met de Groeistrategie voorziet de investeringsagenda in publieke investeringen, die vallen onder de definitie van de kapitaaldienst, met een hoog maatschappelijk/economisch rendement die complementair zijn aan en zorgen voor het aanjagen van private investeringen. Er wordt zorg voor gedragen dat de investeringsagenda niet leidt tot verdringing van private investeringen.

De Strategische investeringsagenda is er ook op gericht het economisch potentieel van Curaçao op korte termijn te benutten, complementair aan de structurele hervormingen. Voor de uitvoering van de investeringsprogramma's en -projecten worden uitvoeringsteams ingesteld, met waar nodig de inzet van deskundigen. Nadrukkelijk worden de mogelijkheden van co-financiering met Europese en Nederlandse programma's gezien. De "reguliere" investeringen worden ingepast in de ruimte van de kapitaaldienst. De Strategische Investeringsagenda vervangt geen "reguliere" investeringen. Ze worden, conform de voorschriften uit de Rft, wel opgenomen in de begroting en voor goedkeuring aangeboden aan de Staten.

Conform de Groeistrategie zijn de investeringen die onderdeel uitmaken van de strategische investeringsagenda onderworpen aan een toetsingskader. Centraal in dit toetsingskader staan:

- maatschappelijke rentabiliteit;
- het publieke karakter;
- complementariteit met private investeringen;
- aanjagend effect voor private investeringen en/of benutting economisch potentieel Curaçao;
- conformiteit met de Groeistrategie;
- uitvoerbaarheid;
- samenhang met en afhankelijkheid van andere projecten en stand beleid.

Ter beoordeling hiervan hanteert Curaçao een praktisch en handzaam toetsingskader. Wij delen de uw mening (zoals verwoord in uw voortgangsrapportage van 2 oktober 2019), dat dit kader volstrekt helder moet zijn. Wij zullen dit kader derhalve voor medio februari 2020 finaliseren en vaststellen, waarbij wij uw adviezen graag zullen betrekken.

Dit toetsingskader voorziet in een voor Curaçao passend instrument ter beoordeling van investeringsvoorstellen. Uw advies om deze toets te laten uitvoeren door een extern, onafhankelijk Adviescomité nemen wij niet over. Wij zien onvoldoende meerwaarde daarin. De beoordeling van de

investeringsvoorstellen zal geschieden door, of in opdracht van, de PMO Groeistrategie. Dit waarborgt de gewenste samenhang met de doelstellingen uit de Groeistrategie c.q. het Groeiakkoord. Daarnaast zal het toetsingskader door het Cft worden meegenomen bij haar beoordeling van aanvragen voor extra leenruimte in het kader van het Groeiakkoord.

Adviezen voortgangscommissie

In uw voortgangsrapportage geeft u een aantal expliciete adviezen mee. Hieronder willen wij hierop voor zover niet al in de algemene reactie begrepen reageren.

Advies 1: Verhelder op korte termijn de bedoeling van de gemaakte afspraken omtrent grondige herziening van het overheidsapparaat, doorlichting van de uitvoeringsorganisaties en de investeringsagenda en leg deze vast in een addendum bij het Groeiakkoord.

Dit zal gebeuren in het kader van bovengenoemde herijking van de uitvoeringsagenda.

Advies 2: Besluit de termijn van rapporteren door de Voortgangscommissie, met telkens 1 maand naar achteren op te schuiven.

Wij begrijpen de overwegingen van de stuurgroep om tot dit voorstel te komen en onderschrijven deze ook; het is belangrijk dat de uitvoeringslast voor het ambtelijk apparaat zoveel mogelijk beperkt kan blijven. Anderzijds betekent het verschuiven van de termijn ook een vertraging in onze bijsturingmogelijkheden. Mocht bijsturing nodig zijn, dan willen wij hier graag snel op kunnen acteren. Wij willen daarom graag met u in overleg om te bezien of er een oplossing gevonden kan worden die zowel recht doet aan de wens van minimale uitvoeringslast als snelle doorlooptijd.

Advies 3a: Overweeg in het kader van het overleg met SER samen met de partners in de SER afspraken te maken over de onderdelen van het Groeiakkoord waarover zij om advies zal worden gevraagd, wanneer dat gebeurt en hoeveel tijd daarvoor beschikbaar is en leg deze afspraken vast in een werkplan 2020 Groeiakkoord SER.

Advies 3b. Overweeg in het kader van het overleg met de Nationale Dialoog samen met de daarin deelnemende organisaties afspraken te maken over de onderdelen van het Groeiakkoord waar zij bij de verdere uitwerking ervan betrokken zullen worden en wanneer dat gebeurt. Maak daarbij meteen duidelijk dat de Raad van Ministers vanuit haar verantwoordelijkheid de kaders van het Groeiakkoord vanzelfsprekend zal respecteren en leg deze afspraken vast in een werkplan 2020 Nationale Dialoog.

In algemene zin is het van belang dat de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven betrokken worden bij de uitvoering van de Groeistrategie en het Groeiakkoord. Dit kan het draagvlak van het Groeiakkoord onder de samenleving vergroten en daarmee de uitvoering ten goede laten komen. Op basis van de gemaakte afspraken in het Groeiakkoord zal worden bepaald welke onderwerpen in dialoog besproken zullen worden met de sociale partners en dit tijdig agenderen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering blijft bij de overheid van Curaçao.

Advies 4a: Breng het Ministerie of uitvoeringsorganisatie van Curaçao en de overheidsinstantie in NL die de technische ondersteuning levert zo snel mogelijk met elkaar in contact om samen de behoefte te concretiseren in een aanbod. Laat de PMO en BZK zich beperken tot het leggen van dit eerste contact en het monitoren van tot stand komen van de afspraken.

Deze werkwijze is op dit moment al in werking gezet. Vanuit Nederland (BZK) is rechtstreeks contact met verschillende departementen op Curaçao over de technische ondersteuning, waarbij zo snel mogelijk ook de overheidsinstanties die de technische ondersteuning moet leveren aan tafel worden gezet. PMO en BZK fungeren hier als trechter. Op deze manier lopen lijnen met de ministeries van BPD, Financiën en Onderwijs. Daardoor kan directer gesproken worden over de noodzakelijke technische ondersteuning.

Advies 4b: Overweeg als Ministerie van BZK middelen beschikbaar te stellen waarop Nederlandse gemeenten, Ministeries en uitvoeringsorganisaties die in het kader van het Groeiakkoord menskracht leveren, door tussenkomst van het Ministerie van BZK, een beroep kunnen doen om de kosten te betalen.

Er zijn op dit moment voldoende middelen beschikbaar vanuit BZK. Het is daarom niet noodzakelijk om dit advies te volgen.

De Minister-President van Curaçao

Dhr. E.P. Rhuggenaath

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops